



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 220/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Kubinom, Bottova 2A, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 6CoPr/6/2024-224 z 21. júna 2024 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7CdoPr/8/2024 z 12. decembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 28. februára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6CoPr/6/2024-224 z 21. júna 2024 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7CdoPr/8/2024 z 12. decembra 2024. Navrhuje napadnuté uznesenie krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že minister vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „minister“) personálnym rozkazom číslo: 435 z 27. októbra 2023 (tým istým) 27. októbra 2023 dočasne pozbavil podľa § 46 ods. 1 písm. b) a ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru“ alebo „zákon č. 73/1998 Z. z.“) sťažovateľa výkonu štátnej služby do právoplatného skončenia trestného stíhania vedeného proti jeho osobe „za zločin zneužívanie právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c) Trestného

zákona s poukazom na ustanovenie § 140 písm. c) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona...“. Dňom 27. októbra 2023 bol sťažovateľovi poskytnutý služobný plat vo výške minimálnej mzdy zvýšený o 10 % priznaného služobného platu za každú vyživovanú osobu, najviac však do výšky 70 % priznaného služobného platu. Personálny rozkaz obsahoval poučenie o možnosti podať proti nemu rozklad do 15 dní odo dňa jeho oznámenia bez odkladného účinku.

3. Sťažovateľ (žalobca) sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia doručeným Mestskému súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) 31. októbra 2023 domáhal, aby uložil Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj „žalovaný“) povinnosť *„(I.) zdržať sa uplatňovania a výkonu personálneho rozkazu ministra vnútra Slovenskej republiky č. 435 zo dňa 27. 10. 2023 voči žalobcovi; (II.) poskytnúť žalovanému časť pracovnej odmeny – pomernú časť služobného platu vo výške 3 695,00 EUR mesačne v hrubom, príspevku na bývanie vo výške 232,00 EUR mesačne v hrubom a príspevku na ubytovanie vo výške 144,84 EUR mesačne v hrubom za každý deň trvania výkonu personálneho rozkazu ministra vnútra Slovenskej republiky č. 435 zo dňa 27. 10. 2023 voči žalobcovi od 27. 10. 2023 vrátane do dňa vykonateľnosti tohto uznesenia, spolu s úrokom z omeškania v sadzbe 9,25 % ročne z nezaplatenej sumy od 27. 10. 2023 do zaplatenia, a to do 3 dní odo dňa vykonateľnosti uznesenia“*. Tvrdil, že *„právnym základom tohto antidiskriminačného a zároveň individuálneho pracovnoprávneho sporu je poskytnutie neodkladnej právnej ochrany žalobcovi pred diskrimináciou zo strany jeho zamestnávateľa (žalovaného) z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti, ku ktorej došlo vydaním neplatného pracovnoprávneho úkonu a naďalej dochádza jeho výkonom a uplatňovaním. Neplatnosť predmetného pracovnoprávneho úkonu vyplýva ex lege priamo z § 7 ods. 8 zákona o ochrane oznamovateľov. Žalobca právomoc všeobecného súdu v tejto veci zakladá na § 2a ods. 1 a 3 zákona o štátnej službe policajtov v spojení s § 9 ods. 2 a 3 antidiskriminačného zákona. Je na vecou dispozičného oprávnenia žalobcu, či sa súdnej ochrany podľa § 2a ods. 1 zákona o štátnej službe policajtov a v spojení s § 9 ods. 2 a 3 antidiskriminačného zákona rozhodne domáhať žalobou alebo návrhom na vydanie neodkladného opatrenia.“*

4. Mestský súd prvou výrokovou vetou uznesenia č. k. 58Cpr/4/2023-67 z 29. novembra 2023 nariadil toto neodkladné opatrenie: *„Žalovaný je povinný zdržať sa uplatňovania a výkonu personálneho rozkazu ministra vnútra Slovenskej republiky č. 435 zo dňa 27. 10. 2023 voči žalobcovi.“* Druhou výrokovou vetou uvedeného uznesenia vo zvyšnej časti návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Treťou výrokovou vetou uvedeného uznesenia žiadnej zo strán sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal. Štvrtou výrokovou vetou uvedeného uznesenia poučil sťažovateľa o tom, že *„môže voči žalobcovi podať žalobu, ktorou sa bude domáhať určenia, že vydaním personálneho rozkazu ministra vnútra Slovenskej republiky č. 435 zo dňa 27.10.2023 neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k žalobcovi“*.

5. Proti uzneseniu mestského súdu žalovaný podal odvolanie odôvodnené nedostatkom právomoci *„civilného súdu vec prejednať a rozhodnúť o podanom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, keďže civilné súdy neprejednávajú a nerozhodujú právne veci vyplývajúce z verejnoprávnych vzťahov s výnimkou prípadov, ak zákon výslovne zveruje takéto právne veci do právomoci civilného súdu“*.

6. Sťažovateľ vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že argumenty žalovaného o nedostatku právomoci civilného súdu sú nesprávne a neopodstatnené. Podľa neho „*podaním rozkladu žalobca iba uplatnil svoje procesné právo v súlade s poučením a v žiadnom prípade ním nepriznal, že by bola vylúčená právomoc civilných súdov vydať nariadené neodkladné opatrenie. Ani povolenie odkladného účinku správnej žaloby nie je ekvivalentom neodkladného opatrenia na ochranu pred diskrimináciou. V konaní o rozklade neexistuje žiadna možnosť pozastavenia účinkov rozhodnutia, pričom lehota na rozhodnutie o ňom je minimálne 60 dní a počas tejto lehoty sa personálny rozkaz bude voči žalobcovi uplatňovať. Až po tejto dobe bude možné podať správnu žalobu s návrhom na priznanie jej odkladného účinku. K priznaniu odkladného účinku správnej žaloby sa tak žalobca nemá šancu dostať skôr než 4 mesiace od vydania personálneho rozkazu, čo je pre žalobcu likvidačné.*“.

7. Krajský súd prvou výrokovou vetou uznesenia č. k. 6CoPr/6/2024-224 z 21. júna 2024 napadnuté uznesenie mestského súdu vo vyhovujúcom výroku zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Druhou výrokovou vetou uvedeného uznesenia zrušil štvrtú výrokovú vetu uznesenia mestského súdu. Treťou výrokovou vetou uvedeného uznesenia žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného konania a odvolacieho konania nepriznal. Konštatoval, že služobný pomer príslušníkov Policajného zboru nie je možné prirovnávať k zamestnaneckému pomeru v intenciách právnej úpravy Zákonníka práce. Svojou povahou je inštitútom verejného práva, ide o štátnozamestnanecký pomer. Takýto právny pomer nevzniká zmluvou, ale mocenským aktom služobného orgánu, čiže rozhodnutím o prijatí do služobného pomeru a po celú dobu svojho trvania sa výrazne odlišuje od pomeru pracovného, ktorý je typickým pomerom súkromnoprávnym, kde účastníci majú rovnaké postavenie. To sa prejavuje okrem iného aj v právnej úprave týkajúcej sa zmeny služobného pomeru, služobnej disciplíny, skončenia služobného pomeru a nárokov s tým súvisiacich a ďalších prípadov rozhodovania služobných orgánov, ktorá sa vyhýba implementácii zmluvných prvkov (pre služobný pomer cudzorodých) do vzťahov, ktoré sú založené na tuhšej podriadenosti a nadriadenosti subjektov služobného pomeru, pre ktoré je charakteristické jednostranné rozhodovanie zamestnávateľského subjektu o právach a povinnostiach príslušníkov. Právna povaha takéhoto služobného pomeru príslušníkov Policajného zboru odráža osobitný charakter zamestnávateľa ako primárneho nositeľa verejnej moci, potrebu pevného začlenenia policajta do organizmu verejnej moci a účasť na jej výkone, čo zvyrazňuje skutočnosť, že nemožno hovoriť o modifikácii súkromno-právneho pomeru, ale o špecifickom štátnozamestnaneckom pomere verejného práva, ktorého právna úprava má formu kódexu (rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 1Sžo/246/2009 z 10. marca 2010, sp. zn. 3Sžo/40/2013 z 20. augusta 2014, sp. zn. 10Sžo/334/2015 z 25. januára 2017). Príslušné ustanovenia zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru je potrebné vykladať s ohľadom na osobitný charakter služobného pomeru príslušníkov Policajného zboru (uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 515/2016 z 23. júna 2016). Podľa názoru krajského súdu poskytnutie súdnej ochrany nariadením navrhovaného neodkladného opatrenia nespadá pod oblasť právnych vzťahov, ktorým je možné poskytnúť ochranu neodkladným opatrením. S ohľadom na špecifický charakter služobného pomeru príslušníka Policajného zboru by nariadenie neodkladného opatrenia predstavovalo neprípustný zásah, bolo by popretím osobitného verejnoprávneho charakteru služobného pomeru príslušníka Policajného zboru, v rámci ktorého má minister vnútra zverenú oprávnenie na vydanie personálneho rozkazu policajtom, ktorým sa realizuje a zabezpečuje plnenie úloh Policajného

zboru. Krajský súd dospel k záveru, že sťažovateľ neosvedčil základné predpoklady odôvodňujúce nariadenie neodkladného opatrenia obmedziť výkon práv žalovaného vyplývajúcich mu voči sťažovateľovi zo služobného pomeru, z ktorého dôvodu vyhovujúci prvý výrok uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým uložil žalovanému povinnosť zdržať sa uplatňovania a výkonu personálneho rozkazu, nie je vecne správny, preto ho zmenil tak, že návrh v tejto časti zamietol.

8. Proti uzneseniu krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) tvrdiac, že krajský súd sa dostatočne nevysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou, jeho rozhodnutie je neodôvodnené, nepreskúmateľné, arbitrárne, v zjavnom rozpore s princípmi spravodlivého procesu.

9. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu sťažovateľa opätovne uviedol, že civilný súd nemá právomoc rozhodovať v tejto veci, sťažovateľ má právo na súdnu ochranu jedine podaním riadneho opravného prostriedku (rozkladu) proti personálnemu rozkazu a následne podaním správnej žaloby, v rámci ktorej môže navrhnúť aj priznanie odkladného účinku správnej žalobe.

10. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 7CdoPr/8/2024 z 12. decembra 2024 dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. c) ako neprípustné. Podľa jeho názoru odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia krajského súdu nedáva podklad na tvrdenie sťažovateľa, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, resp. že toto rozhodnutie je nepreskúmateľné či arbitrárne. Dovoláním napádané rozhodnutie totiž primerane dostatočným spôsobom (vzhľadom na osobitosti konania o nariadení neodkladného opatrenia uvedeným v bode 9 tohto uznesenia) uvádza skutkový stav, ktorý považoval krajský súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu v rámci odvolacieho konania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Závery krajského súdu nemožno podľa názoru najvyššieho súdu považovať za celkom zjavne nedôvodné či arbitrárne, a to o to viac, že sťažovateľovi zamietnutím jeho návrhu v medziach Civilného sporového poriadku nebol odňatý prístup k súdu, keďže súbežne z jeho iniciatívy prebieha súdny prieskum zákonnosti personálneho rozkazu v rámci správneho súdneho konania. Myšlienkový postup krajského súdu je teda v odôvodnení primerane vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené v konaní, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie spôsobom zodpovedajúcim zákonu, navyše procesne limitovaným konaním o neodkladnom opatrení. Sťažovateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozhodnutie krajského súdu je nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné či arbitrárne. Zopakoval, že neodkladným opatrením nemožno odnímať účinky rozhodnutiam alebo iným individuálnym správnym aktom vydaným pri výkone verejnej moci, prípadne meniť ich obsah.

II.

Argumentácia sťažovateľa

11. Sťažovateľ naďalej presvedčený o tom, že právnym základom tohto antidiskriminačného a zároveň individuálneho pracovnoprávneho sporu je poskytnutie neodkladnej právnej ochrany sťažovateľovi pred diskrimináciou zo strany žalovaného, na 26 stranách ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] opakovane namieta, že krajský súd sa dostatočne nevysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou,

jeho rozhodnutie je neodôvodnené, nepreskúmateľné, arbitrárne, v zjavnom rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pretože ústavne neudržateľne interpretoval a aplikoval § 46 ods. 1 zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru a zákonnú ochranu chráneného oznamovateľa podľa zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ochrane oznamovateľov“), čím svojvoľne pozbavil sťažovateľa zákonnej ochrany. V tejto súvislosti najvyššiemu súdu vytýka, že odmietol posúdiť namietané porušenie práva sťažovateľa na spravodlivý proces, dovolanie sťažovateľa vecne nepreskúmal, nevyrovnal sa s jeho dovolacou argumentáciou, čím mu odoprel prístup k súdnej ochrane; rozhodnutie najvyššieho súdu je podľa názoru sťažovateľa nepreskúmateľné a nepresvedčivé.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 6CoPr/6/2024-224 z 21. júna 2024 (bod 9) a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7CdoPr/8/2024 z 12. decembra 2024 (bod 12), ktoré sťažovateľ považuje za zjavne neodôvodnené a arbitrárne (bod 13).

13. Konanie pred ústavným súdom upravujú § 32 až § 241 zákona o ústavnom súde, t. j. jeho piata časť. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak (§ 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. To znamená, že ešte pred tým, ako sa ústavný súd môže začať zaoberať materiálnou stránkou veci, je vždy povinný preskúmať formálne (procesné) náležitosti ústavnej sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak ústavná sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a predpoklady, môže sa ňou ústavný súd zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky (I. ÚS 187/2012, III. ÚS 349/2015, I. ÚS 106/2020).

14. Z obsahu ústavnej sťažnosti, napadnutých rozhodnutí a ostatného spisového materiálu je zrejmé, že sťažovateľ nemá za vyriešenú otázku, či sa ako policajt v súvislosti s personálnym rozkazom ministra môže domáhať ochrany pred civilným súdom.

15. Civilná právomoc súdov Slovenskej republiky je definovaná v § 3 CSP a predstavuje sumár právnych záležitostí súkromnoprávneho charakteru (iného charakteru, len keď to zákon výslovne pripúšťa), ktoré súdy prejednávajú a rozhodujú v rámci svojej decíznej pôsobnosti, teda ako orgány ochrany práva dotované výlučným a takmer bezvýnimočným oprávnením prejednávať a rozhodovať ich. Z procesného hľadiska zase civilná právomoc súdov predstavuje procesnú podmienku (podmienku konania), ktorej nedostatok predstavuje neodstrániteľnú vadu konania. Absencia civilnej právomoci má vždy za následok zastavenie konania a postúpenie veci na prejednanie a rozhodnutie tomu orgánu, do ktorého právomoci daná vec v zmysle § 10 CSP patrí (bližšie k tomu Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 91 až 98.).

16. Civilné sporové konanie je charakterizované dvoma proti sebe stojacimi stranami sporu (kontradiktórnosť konania) s protichodným záujmom na výsledku konania a civilný súd v nich vystupuje ako subjekt dotovaný decíznou, rozhodovacou právomocou, teda oprávnením a zároveň povinnosťou autoritatívne stanoviť, čo sa v danom prípade považuje za právo. V civilnom sporovom konaní prejednávajú civilné sudy spory, ktorých predmetom je ochrana ohrozeného alebo porušeného subjektívneho práva v sporovom konaní (tzv. petitórna ochrana subjektívnych práv) alebo konštituovanie (vznik, zmena alebo zánik) subjektívnych práv pri nesporových veciach (v nesporových konaniach sudy spravidla rozhodujú konštitutívne, napr. vo veciach osobného stavu, na rozdiel od konaní sporových, v ktorých sa zásadne, nie však bezvýnimčne, rozhoduje deklaratórne).

17. Naproti tomu správne súdne konanie, ktoré je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania [§ 5 ods. 2 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“)] je založené na preskúvaní zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytovaní ochrany pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodovaní v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom na základe žalôb (§ 6 ods. 1 SSP). Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP). Fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak (§ 181 ods. 1 SSP).

18. V danej veci niet nijakých pochybností o tom, že pomer medzi sťažovateľom ako policajtom a ministerstvom vnútra ako jeho „zamestnávateľom“ je pomerom služobným, a nie pomerom pracovnoprávnym, ako sa mylne domnieva sťažovateľ. Keďže žalovaný podľa zákona č. 73/1998 Z. z. koná vo veciach služobného pomeru vrátane dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby (§ 46 zákona č. 73/1998 Z. z.) ako orgán štátnej správy a jeho rozhodnutia a postupy podľa tohto zákona sa preto považujú za rozhodnutia a postupy v oblasti verejnej správy, aj vzťah medzi sťažovateľom (žalobcom) ako policajtom a žalovaným ako orgánom verejnej správy vo veciach služobného pomeru vrátane dočasného pozbavenia je vzťahom verejnoprávnym vyplývajúcim zo zákona č. 73/1998 Z. z., a nemožno ho považovať za vzťah civilnoprávny, o ktorom by mohol rozhodovať všeobecný súd v civilnom konaní.

19. Najvyšší súd (bývalé správne kolégium), ako aj Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) vo svojej dnes už konštantnej judikatúre (k tomu napr. 4Sžso 2007, 5Nds 1/2014, R 53/2020) definujú služobný pomer príslušníka Policajného zboru tak, že nemá znaky súkromno-právneho pomeru, ale má znaky verejno-právneho pomeru vzhľadom na jeho charakter a právnu povahu zvláštnosti štátu ako „zamestnávateľa“ príslušníka Policajného zboru a súčasne nositeľa verejnej moci. Medzi príslušníkom Policajného zboru a policajným zborom, resp. štátom ide o právny pomer štátno-služobný, ktorý vzniká individuálnym mocenským aktom služobného funkcionára a po celú dobu trvania sa odlišuje od pracovnoprávneho pomeru. V štátno-služobnom pomere účastníci nemajú rovnaké postavenie, čo sa prejavuje v spôsobe vzniku, zmeny a skončenia tohto pomeru, úprave nárokov vyplývajúcich z tohto pomeru a úprave konania pred služobnými orgánmi. Príslušník Policajného zboru prostredníctvom svojho „zamestnávateľa“, t. j. štátu sa priamo zúčastňuje na výkone verejnej moci, a preto má štát výsostné

oprávnenie jednostrannými aktami zakladať, meniť a rušiť právne vzťahy v tomto služobnom pomere (pozri napr. uznesenie kompetenčného senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1KO 11/2018 z 3. októbra 2028). Obdobne definuje služobný pomer policajtov aj česká judikatúra (k tomu napr. rozsudok Nejvyššího správního soudu České republiky sp. zn. 6 As 29/2003 z 30. októbra 2003).

20. Taktiež personálny rozkaz nadriadeného je definovaný ako individuálny správny akt, ktorý je rozhodnutím o verejnom subjektívnom práve, ktorému sa poskytuje ochrana v správnom súdnictve postupom podľa Správneho súdneho poriadku; pri jeho posudzovaní nemôže všeobecný súd v civilnom sporovom konaní vysloviť jeho neplatnosť, ale ani inak rozhodnúť spôsobom podľa Civilného sporového poriadku (t. j. ani vydať neodkladné opatrenie).

21. V tejto súvislosti na pochopenie rozdielu právomocí civilného súdnictva a správneho súdnictva možno poukázať na už spomínané uznesenie kompetenčného senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 KO 11/2018 z 3. októbra 2018 (bod 19 odôvodnenia tohto uznesenia), v ktorom sa podrobne zaoberal problematikou kompetenčného sporu medzi správnym a civilným súdnictvom, keď riešil kompetenčný konflikt medzi jednotlivými sústavami súdov, o konflikt medzi súdom všeobecným (civilným) a krajským súdom ako súdom správnym vo veci nároku vyplývajúceho zo zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, ktorý v čase do 31. mája 2023 bolo potrebné riešiť ako spor o vecnú príslušnosť (od 1. júla po vzniku správnych súdov ako spor o právomoc – § 5 ods. 4 zákona č 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pozn.). Pre vyriešenie otázky, či vec patrí do právomoci civilného súdu alebo správneho súdu, je nevyhnutné predovšetkým zistiť, z ktorého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje žalobou uplatnený nárok (predmet súdneho konania), tento vzťah dôsledne analyzovať a následne po právnej stránke správne vyhodnotiť a posúdiť.

22. Na bližšie objasnenie možno dať do pozornosti aj rozsudok najvyššieho správneho súdu sp. zn. 6Ssk/63/2023 z 28. marca 2024, v ktorom ako kasačný súd poukázal na skutočnosť, že „*dočasné pozastavenie výkonu služby predstavuje významný zásah do práv policajta, a to z dôvodu, že aplikácia predmetného inštitútu je spôsobilá byť zásahom do základného práva žalobcu na spravodlivý proces. Aj z uvedeného dôvodu je mimoriadne dôležité pri posudzovaní kritéria pre uplatnenie tohto inštitútu vychádzať zo striktného výkladu zákonných ustanovení, resp. podmienok, pri ktorých je možné dočasne pozastaviť výkon jeho služby. Z ustanovenia § 46 zákona č. 73/1998 Z. z. tieto kritériá, resp. podmienky pre dočasné pozastavenie výkonu služby vyplývajú – vo všeobecnej rovine – tak, že dočasne pozastaviť výkon služby je možné policajtovi, ak a) porušil služobnú povinnosť zvlášť hrubým spôsobom a b) spáchal trestný čin. Na druhej strane, posudzovanie konkrétnych okolností veci pre prípadné rozhodnutie o pozastavení výkonu služby sa stáva relevantným až v prípade, ak je preukázané, že je splnená jedna z hmotno-právnych podmienok uvedených v ustanovení § 46 zákona... Úlohou nadriadeného, ktorému bola doručená informácia o vznesení obvinenia, z ktorej vyplývalo, že žalobca je podozrivý, že spáchal trestný čin a jeho ďalšie ponechanie vo výkone štátnej služby by ohrozovalo dôležitý záujem štátnej služby, spočívajúci v tom, že je nezlučiteľné so záujmami štátnej služby, aby túto vykonával policajt, ktorý je dôvodne podozrivý zo spáchania trestného činu, pričom jeho ponechanie vo výkone služby by ohrozovalo aj priebeh objasňovania jeho protiprávneho konania, bolo okolnosti podnetu na dočasné pozastavenie výkonu služby vyhodnotiť bez toho, aby v čase rozhodovania čokoľvek definitívne uzatváral pre účely trestného konania. Z ustanovenia § 46 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z. z.*

nepochybne vyplýva, že ak pominú dôvody, pre ktoré bol policajt dočasne pozbavený výkonu služby, dočasné pozbavenie výkonu služby sa skončí.“.

23. Aj z uvedeného je nepochybne zjavné, že inštitút dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby podľa § 46 zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru nemá definitívny charakter (ako skončenie služobného pomeru), ide o prechodný nástroj krátkodobého obmedzenia plnohodnotného výkonu služobného pomeru policajta, ktorý je jeho nadriadený (minister) povinný aplikovať, ak by jeho ďalšie ponechanie vo výkone štátnej služby ohrozovalo dôležitý záujem štátnej služby alebo priebeh objasňovania jeho konania a je dôvodne podozrivý, že porušil služobnú povinnosť zvlášť hrubým spôsobom, alebo spáchal trestný čin. Takýto postup nadriadeného (ministra) nemôže byť sám osebe stigmatizovaný vadou nezákonnosti.

24. Pokiaľ najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že sťažovateľovi zamietnutím jeho návrhu v medziach Civilného sporového poriadku nebol odňatý prístup k súdu, keďže súbežne z jeho iniciatívy prebieha súdny prieskum zákonnosti personálneho rozkazu v rámci správneho súdneho konania, uvedený záver rešpektuje nielen ustálenú judikatúru najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu, ale aj judikatúru ústavného súdu, ktorý už uznesením č. k. I. ÚS 1/2022-14 z 12. januára 2022 (ZNaU 59/2022) judikoval, že „je neprípustné a ústavne neudržateľné, aby sa nevyužitie prostriedkov súdnej ochrany v správnom súdnictve nahrádzalo určovacími žalobami v civilnom sporovom konaní.“. Tento záver ústavného súdu možno v plnej miere aplikovať aj na rozhodovanie civilných súdov o neodkladných opatreniach, zabezpečovacích opatreniach a iných opatreniach súdu podľa tretej hlavy Civilného sporového poriadku. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je zjavne neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu nemajúce oporu v Civilnom sporovom poriadku (§ 438 a nasl.).

25. Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva. V inom prípade by totiž najvyšší súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (I. ÚS 145/2010).

26. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že v správnom súdnom konaní podľa Správneho súdneho poriadku nemožno vydať neodkladné opatrenie. To je v správnom súdnom konaní nahradené inštitútom priznania odkladného účinku správnej žalobe (§ 184 a nasl. SSP), ktorý má zabezpečiť efektívnu ochranu zo strany správneho súdu, tak aby jeho rozhodnutie mohlo byť nielen formálnym, ale i materiálnym prostriedkom ochrany práv a právom chránených záujmov úspešného žalobcu. Podstatou odkladného účinku je totiž zabezpečenie takého stavu, pri ktorom by správnym súdom preskúmané rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej správy nevyvolávali žiadne právne účinky vrátane takých, ktoré by ich zrealizovaním boli považované za skonsumované. (bližšie k tomu (*Baricová, J.; Fečík, M.; Števček, M.; Filová, A. a kol.* Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018. s. 923 až 935.)). Odkladný účinok správnej žaloby má predbežný, zabezpečovací a dočasný charakter a jeho podstatou je „zmrazenie“ právnych následkov už existujúceho, resp. platného a právoplatného rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy (I. ÚS 53/2018), čím v správnom súdnom konaní plní obdobnú funkciu ako neodkladné opatrenie v civilnom konaní.

27. Ani v Správnom súdnom poriadku chýbajúce ustanovenia o neodkladnom opatrení ani tvrdenie sťažovateľa o jeho ochrane ako oznamovateľa trestnej činnosti z jeho služobného pomeru nerobí pracovnoprávny pomer ani z jeho sporu s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky pracovnoprávny spor ani antidiskriminačný spor (k tomu bod 3 odôvodnenia tohto uznesenia).

28. Iba na okraj veci k tomu ústavný súd dodáva, že zo žiadneho ustanovenia zákona o ochrane oznamovateľov zároveň nemožno vyvodiť, že bol prijatý s cieľom poskytovať ochranu trestne stíhaným osobám. (v rámci diškurzu k danej problematike pozri napríklad autorský článok JUDr. Samuela Marra LL.M. „Whistleblowing pri pozbavení výkonu štátnej služby policajtov“, Justičná revue, 2024, č. 5, s. 561, verejne dostupný na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky <https://www.justice.gov.sk/>, ako aj dôvodová správa k zákonu č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

29. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu je potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde, pretože ústavná ochrana poskytovaná ústavným súdom je postavená na princípe subsidiarity a z dôvodu podaného dovolania právomoc najvyššieho súdu na preskúmanie rozsudku krajského súdu v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti.

30. Vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu ústavnú sťažnosť sťažovateľa treba odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, keď po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v kontexte obsahu dovolania podaného sťažovateľom ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.) nemajúci oporu v procesných kódexoch.

31. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu